

C102 – BUI7

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

15 januari 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN,
INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

INHOUD

- Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het standpunt van de minister over de situatie in Pakistan, naar aanleiding van een opiniestuk van de minister in een krant 1
- Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de mogelijke herfederalisering van de bevoegdheden inzake ontwikkelingssamenwerking 3

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het standpunt van de minister over de situatie in Pakistan, naar aanleiding van een opiniestuk van de minister in een krant

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de voorzitter, op 3 januari 2008 heeft de minister een ronduit schitterend opiniestuk in De Standaard gepubliceerd. In dit stuk, waarvan de titel “Wie beheert straks de Pakistaanse kernwapens?” luidt, uit de minister zijn bezorgdheid over de situatie in Pakistan.

Sinds de moord op mevrouw Bhutto davert heel deze regio op zijn grondvesten. De minister stelt terecht de vraag wie straks de controle over de Pakistaanse kernwapens zal uitoefenen. Hij vraagt zich af hoe kan worden vermeden dat deze wapens in de handen van fundamentalistische of terroristische groeperingen vallen. Hij is van mening dat België, als lid van de Nuclear Suppliers Group, een strikte naleving van het nucleair non-proliferatieverdrag moet eisen. Deze eis betreft ook artikel 6 van dit verdrag, dat bepaalt dat de bestaande officiële kernwepensstaten tot een algehele nucleaire ontwapening moeten komen. Volgens het Internationaal Gerechtshof volstaat onderhandelen over of streven naar deze doelstelling niet. Om aan de verplichtingen van artikel 6 van het nucleair non-proliferatieverdrag te voldoen, moeten de landen daadwerkelijk tot een totale nucleaire ontwapening overgaan.

De minister pleit even terecht voor het verdwijnen van de Amerikaanse B61-kernbommen uit de NAVO-luchtmachtbasis van Kleine Brogel. Ons land zou binnen de NAVO en binnen de EU een debat over de volledige terugtrekking van de zogenaamde ‘foreign deployed nuclear weapons’ uit Europa op gang moeten brengen. Dit laatste punt is trouwens opgenomen in een resolutie die het Vlaams Parlement in de loop van de vorige legislatuur heeft aangenomen. De minister neemt, met andere woorden, zeker geen wereldvreemde standpunten in.

Dergelijke punten behoren op zich natuurlijk niet tot de gewestelijke bevoegdheden. De problematiek is evenwel zo fundamenteel en zo belangrijk dat het me absoluut verantwoord en misschien zelfs noodzakelijk lijkt dat de Vlaamse minister bevoegd voor het Buitenlands Beleid actief voor de verwezenlijking van zijn standpunt ijvert.

Ik wil er overigens op wijzen dat de helft van de burgemeesters in ons land zich achter de oproep van de burge-

meester van Hiroshima schaart om een totale nucleaire ontwapening te eisen. Veel gemeenteraadsleden hebben de vraag gesteld of een gemeenteraad al dan niet een motie over een dergelijk onderwerp moet aannemen. Op zich gaat het immers niet om gemeentelijke materie. De burgemeester van Hiroshima heeft er echter op gewezen dat de doelwitten van kernwapens steeds steden zullen zijn. Daarom zijn burgemeesters, hoewel dit punt in feite niet tot hun bevoegdheden behoort, betrokken partij en zelfs moreel verplicht zich hierover uit te spreken. Aangezien Vlaanderen een sterk geïndustrialiseerde en dichtbevolkte regio is, lijkt het me ook voor een Vlaamse minister meer dan verantwoord om hierover een kortdaat standpunt in te nemen.

Ook met betrekking tot de andere bevoegdheidsdomeinen moet het Vlaamse beleid op een consequente en logische wijze in overeenstemming met deze visie worden gebracht. Zo is het onverantwoord dat de Vlaamse Regering exportvergunningen voor wapens en voor militair bruikbare technologie voor Pakistan aflevert. Van januari 2007 tot en met november 2007 zijn nog acht wapenexportvergunningen voor Pakistan afgeleverd. Sinds de overheveling van de bevoegdheid voor de wapenexportvergunningen naar de gewesten heeft de Vlaamse Regering overigens al veel meer vergunningen voor Pakistan afgeleverd. Zo heeft de Vlaamse industrie onder meer bebakeningsapparatuur voor militaire vliegvelden geleverd. Aangezien voor het Pakistaanse kernwapen het overbrengingsmiddel bij uitstek – de ‘vector’ – de F16 is, helpt deze bebakeningsapparatuur voor militaire vliegvelden de nucleaire slagkracht van Pakistan rechtstreeks in stand te houden en verder uit te bouwen.

In november 2007 heeft minister Ceysens in de Subcommissie voor Wapenhandel verklaard dat ze geen reden zag om in te gaan op het verzoek van Amnesty International om alle militaire samenwerking met Pakistan op te schorten. Het concrete beleid van de Vlaamse Regering staat dan ook in schril contrast met de duidelijke visie die de minister van Buitenlands Beleid in zijn opiniestuk heeft verwoord.

Mijnheer de minister, mij is altijd gezegd dat Vlaamse Regering een en ondeelbaar is. Geldt dit ook met betrekking tot het standpunt in uw opiniestuk? U hebt dit stuk als minister van Buitenlands Beleid geschreven. Wordt uw opinie door de hele Vlaamse Regering onderschreven? Zult u tijdens officieel overleg met de federaal bevoegde minister om een strikte naleving van het non-proliferatieverdrag, inclusief artikel 6, vragen? In uw opiniestuk staat te lezen dat België binnen de Nuclear Suppliers Group een actieve rol zou moeten

spelen. Zult u tijdens officieel overleg met de bevoegde federale minister voor een terugtrekking van de Amerikaanse kernwapens uit Kleine Brogel pleiten? Zult u pleiten voor het initiëren van een debat binnen de NAVO en binnen de EU over de terugtrekking van alle Amerikaanse kernwapens uit Europa?

Zult u overleg plegen met de federale overheid over de punten die u in uw opiniestuk hebt aangehaald? Zult u officieel overleg plegen met of een officieel schrijven richten tot de ambassadeurs van alle kernwapenmachtes? Zult u op die ogenblikken de realisatie van artikel 6 van het non-proliferatieverdrag bepleiten?

Zult u tijdens een officieel overleg met de Amerikaanse ambassadeur uw bezorgdheid over de levering van Amerikaanse splijtstof aan India uiten? Aangezien deze levering deels aan de controle van het Internationaal Atoomagentschap ontsnapt, zet ze de deur open voor een verdere en ongecontroleerde nucleaire proliferatie. Zult u, conform de terechte bezorgdheid die u in uw opiniestuk met betrekking tot de situatie in Pakistan hebt geuit, minister Ceysens ervan overtuigen in de huidige omstandigheden geen uitvoervergunningen voor wapens en voor militair bruikbaar materieel voor Pakistan meer te verlenen?

Tot slot wil ik volledigheidshalve nog opmerken dat het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement ook een interpellatieverzoek hierover van mij aan minister Ceysens heeft goedgekeurd. Ik ga er evenwel van uit dat de steun van de minister met betrekking tot deze materie sterker zal doorwegen.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mijnheer de voorzitter, de woorden van de heer Glorieux verbazen me enigszins. Eerst verwijst hij naar het risico dat atoomwapens in de handen van fundamentalisten en moslimextremisten zouden kunnen vallen. Ik deel die bezorgdheid volledig. Vooral het noordwesten van Pakistan, vlakbij de grens met Afghanistan, is een kruisvat. De binnenlandse situatie in Pakistan is zeer onstabiel. Het risico is in elk geval niet ondenkbeeldig.

In dat licht gezien begrijp ik echter niet waarom de heer Glorieux pleit voor een stopzetting van de levering van alle militaire technologie aan Pakistan. Dit zou immers inhouden dat we het zittende regime zouden verzwakken. Let wel, ik breek hier zeker geen lans voor het Pakistaanse regime. Die mensen zijn ook niet bepaald zuiver op de graat. Indien we dit regime zouden verzwakken, zouden we het moslimextremisme meer kansen bieden om het regime omver te werpen, de macht te grijpen en zelf de hand op de atoomwapens te leggen. Ik heb dan ook mijn bedenkingen bij het pleidooi van de heer Glorieux om de levering van militaire technologie aan Pakistan stop te zetten. Ik vind dat we hier heel voorzichtig mee moeten omspringen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, de captatio benevolentiae van de heer Glorieux heeft me enigszins verbaasd. Hij heeft vol lof over mijn opiniestuk gesproken. Op het einde van zijn vraagstelling heeft hij bovendien verklaard dat een minister in dit debat meer gewicht in de schaal kan leggen. In mijn ogen gaat het hier evenwel om de wisselwerking tussen een parlement en een regering. Ik kom hier straks nog op terug.

Ik deel de bezorgdheid van de heer Glorieux inzake de wereldvrede. Jammer genoeg zijn we nog niet toe aan een wereld zonder wapens en zonder legers. Dit zal allicht nog een tijd duren. Een tijdje geleden heb ik de ambassadeur van Costa Rica ontmoet. Het is de eerste keer dat ik een ambassadeur heb ontmoet van een land dat al sinds het einde van de jaren 40 geen leger meer heeft. De ambassadeur van Costa Rica gaat er prat op dat zijn land ook zonder leger een goede ontwikkeling van de welvaart doormaakt.

Aangezien de Vlaamse Regering niet voor deze materie bevoegd is, heb ik het opiniestuk vanzelfsprekend in eigen naam geschreven. Ik ben ervan overtuigd dat de situatie in Pakistan nogmaals op de gevaren van de nucleaire proliferatie wijst. Er wordt terecht over een kruisvat en over een gevaarlijke situatie gesproken.

Ik heb in mijn opiniestuk naar het non-proliferatieverdrag verwezen. Dit verdrag behelst niet enkel het voeren van onderhandelingen, het houdt tevens concrete engagementen in. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat een aantal landen het uitblijven van de nucleaire ontwapening aangrijpen om een bepaald standpunt in te nemen. Volgens die landen willen de traditionele kernmachtes het bezit van kernwapens tot de gekende club beperken. Om de situatie te stabiliseren, worden andere landen niet tot die club toegelaten. Dit is de onderliggende redenering die in landen als India wordt gemaakt. India vindt zichzelf een grootmacht en vindt dat het evengoed recht op kernwapens heeft. Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om te verklaren dat Europa best ooit een van de kernwapenvrije zones in de wereld zou worden. De EU kan dit doel nastreven. Bovendien speelt de EU met betrekking tot vredeswil en vredeshandhaving nu al een aparte rol in de wereld.

Ik herhaal dat het hier wel degelijk om een persoonlijke opinie gaat. De Vlaamse Regering heeft mijn opiniestuk dus niet besproken. Aangezien de Vlaamse Regering in dit verband geen initiatieven of standpunten kan en zal nemen, kan ook ik namens de Vlaamse Regering geen standpunt innemen. Het Vlaams Parlement zou hier natuurlijk een initiatief kunnen nemen. Indien het Vlaams Parlement een resolutie zou aannemen, zou ik over een document beschikken dat me in

staat zou stellen met ambassadeurs of met de federale overheid in dialoog te treden. U weet dat ik de resoluties van het Vlaams Parlement altijd uitvoer. De Vlaamse Regering kan een dergelijk initiatief echter niet nemen.

De laatste vraag van de heer Glorieux heeft betrekking op de wapenexportlicenties. Hij heeft me hierover al eens een actuele vraag gesteld. Ik heb toen geantwoord dat ik uit collegialiteit en omwille van deontologische redenen geen uitspraken doe over het beleid van een collega. Het klopt dat de regering een en ondeelbaar is, maar in dit geval gaat het om een gedelegeerde bevoegdheid. Ik heb het desbetreffende artikel van het delegatiebesluit hier bij de hand. Het gaat hier om dezelfde delegatie van bevoegdheid als destijds voor minister Moerman gold. Dit betekent dat de beslissingen van minister Ceysens geen consensus van de Vlaamse Regering vergen. Ik kan hier dan ook geen uitleg over geven.

Ik weet enkel dat Vlaanderen strenge criteria voor wapenexportvergunningen hanteert. De Vlaamse overheid leeft de wet na en maakt de nodige afwegingen alvorens een beslissing te nemen. Ik wil hier evenwel niet in de plaats van een collega treden. Aangezien de heer Glorieux minister Ceysens hieromtrent binnenkort zal interpellieren, zal zij zijn vragen zelf kunnen beantwoorden.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik vind het natuurlijk wel jammer dat het gaat om een louter persoonlijk standpunt dat niet door de hele Vlaamse Regering wordt gedragen. Misschien heb ik er daardoor echter nog meer respect voor dat de minister dit standpunt toch publiekelijk heeft ingenomen.

Mijns inziens moet de bevoegdheid voor de wapenexportlicenties in de toekomst aan de minister bevoegd voor het Buitenlands Beleid worden gegeven. Dit staat los van de personen die deze ambten momenteel uitoefenen. Ik vind het gewoon logischer om over het al dan niet toekennen van wapenexportlicenties te delibereren vanuit een buitenlandpolitieke visie dan vanuit een visie die gericht is op het zoeken naar economische opportuniteiten.

Vlaanderen beschikt over een vrij strenge regelgeving, die allicht een internationale benchmarking zou doorstaan. Wat de recentste leveringen aan Pakistan betreft, blijkt het er in de praktijk echter anders aan toe te gaan. Indien de regelgeving strikt naar de letter en naar de geest zou worden toegepast, zouden we enkel kunnen vaststellen dat zeven van de acht criteria van de Europese gedragscode met betrekking tot de wapenhandel hier zijn overtreden.

Ik wil ook even reageren op de woorden van de heer Van Goethem. In eerste instantie kan mijn standpunt contradictorisch lijken. In de praktijk is zulks echter niet het geval. Het bewapenen van een regime zoals het Pakistaans is immers sowieso riskant en helemaal niet doeltref-

hend. We weten namelijk niet wie daar morgen de lakens zal uitdelen. De Verenigde Staten beseffen dit ondertussen ook. De Amerikaanse regering is veel terughoudender om het Pakistaanse regime – zoals dat naar buiten treedt in de persoon van de president – en het Pakistaanse leger te bewapenen. Het Pakistaanse leger en de leger zijn overigens ook nooit tevreden geweest met het feit dat hun president het Amerikaanse leger de vrije doorgang door het Pakistaans luchtruim heeft verleend om Afghanistan aan te vallen. Het leger staat overigens dichterbij de Taliban dan de figuur van de president zou laten vermoeden.

De VS hebben ingezien dat het niet doeltreffend is om het reguliere leger te bewapenen om terroristische of fundamentalistische groeperingen te bestrijden. Ze bewapenen nu vooral individuele krijgsheren, in de hoop dat die de klus zullen klaren. Het risico dat die wapens morgen elders zullen terechtkomen of dat die krijgsheren van anderen wat meer geld zullen krijgen en hun wapens bijgevolg de andere richting zullen laten uitschieten, is natuurlijk even groot. Ik heb overigens onlangs gelezen dat 30 procent van de handwapens die de Amerikaanse overheid aan de officiële Iraakse strijdkrachten heeft geleverd ondertussen zoek is. De Amerikaanse troepen in Irak vechten gedeeltelijk tegen mensen die hun eigen wapens dragen. Het is zeker niet efficiënt en zelfs contraproductief om de al dan niet toevallig aan de macht zijnde regimes in onstabiele landen te steunen in de hoop dat zij de terroristische en fundamentalistische organisaties zullen kortwieken.

Mijnheer de minister, ik waardeer uw moed. U hebt in de pers een duidelijk en correct standpunt ingenomen. Ik hoop dat u dit standpunt tijdens informele contacten met de federale overheid en met de officiële vertegenwoordigers van de kernmachten kenbaar zult maken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Miet Smet, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de mogelijke herfederalisering van de bevoegdheden inzake ontwikkelings samenwerking

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, deze voormiddag is het

zogenaamde Octopusoverleg van start gegaan. Dit overleg is bedoeld om een nieuwe Belgische staatshervorming uit te tekenen.

Zoals iedereen weet, is mijn partij niet uitgenodigd om aan deze besprekingen deel te nemen. We hebben van de start van het overleg evenwel gebruik gemaakt om een kleine actie te voeren. We hebben aan de voorzitter van de N-VA, de heer De Wever, een dikke vis overhandigd. Uiteindelijk zou er immers een dikke vis in de pan moeten liggen. Of die dikke vis er ook daadwerkelijk in zal liggen, is nog maar de vraag. Het zou zelfs de andere kant kunnen uitgaan.

Naar aanleiding van deze onderhandelingen heeft premier Verhofstadt een nota geschreven. Op pagina 6 van deze nota staat te lezen dat het voor een deugdelijk bestuur noodzakelijk is om op bepaalde domeinen tot een herfederalisering van een aantal bevoegdheden over te gaan. Hij geeft hierbij twee concrete voorbeelden, waarvan vooral de ontwikkelingssamenwerking ons, a fortiori in deze commissie, ten zeerste interesseert.

Premier Verhofstadt vraagt zich af of het niet wenselijk zou zijn om artikel 6ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en artikel 68quater van de bijzondere wet van 16 januari 1989 op te heffen. Kernbegrippen hierbij zijn: de efficiëntie, de bundeling van bevoegdheden en het deugdelijk bestuur.

Binnen een deel van de betrokken sector leeft deze argumentatie en de daarbij horende terminologie overigens ook. Ik heb dit nooit goed begrepen. De sector wil immers zoveel mogelijk mensen mobiliseren, en privépersonen, organisaties, gemeenten en provincies worden aangespoord om aan ontwikkelingssamenwerking te doen. Kortom, iedereen moet aan ontwikkelingssamenwerking doen, behalve de Vlaamse overheid. Dit zou immers inefficiënt zijn en een versnippering van bevoegdheden inhouden.

De herfederalisering van de ontwikkelingssamenwerking staat de facto opnieuw op de agenda. Sommige mensen zullen misschien voorstellen om deze herfederalisering als politieke pasmunt te gebruiken. Ik hoop dat het resultaat een dikke vis en geen blikje, laat staan een dode goudvis zal worden.

Het voorstel tot herfederalisering gaat in elk geval regelrecht in tegen de inhoud van het Vlaams regeerakkoord van 2004. Op pagina 8 van het Vlaams regeerakkoord staat immers te lezen dat de Vlaamse regeringspartijen zich uitdrukkelijk engageren om alles in het werk te stellen om de resoluties van het Vlaams Parlement van 1999 op korte termijn te realiseren. In concreto willen de regeringspartijen op een aantal terreinen, waaronder ontwikkelingssamenwerking, tot volledig Vlaamse bevoegdheden komen.

Ik zal even de huidige stand van zaken in het Belgische federalisme toelichten. De gemeenschappen en de gewesten zijn in het buitenland bevoegd voor elke materie waarvoor ze ook in het binnenland bevoegd zijn. Aan gezien de Vlaamse Regering bevoegd is voor het onderwijs, de huisvesting, de ruimtelijke ordening, de landbouw en nog heel wat andere zaken, kan ze in theorie in het buitenland veel doen. Het probleem is evenwel dat de middelen niet zijn overgeheveld. Daar knelt het schoentje. Vlaanderen heeft dan maar op eigen krachten een noodzakelijkerwijze relatief bescheiden ontwikkelingssamenwerkingsbeleid op poten gezet.

Bij het opstellen van de bijzondere wet zijn bepaalde afspraken gemaakt. Die afspraken zijn, zagezegd omdat de werkgroep geen akkoord heeft bereikt, nooit ten uitvoer gebracht. In werkelijkheid moeten we toegeven dat aan de gemaakte afspraken geen gevolg is gegeven en dat er gewoon politieke woordbreuk is gepleegd.

Deze materie is in deze commissie overigens al meermaals ter sprake gekomen. Ik heb een lijstje met initiatieven van andere Vlaamse volksvertegenwoordigers opgesteld. Ik hoop dat dit lijstje enigszins volledig is.

In 2002 heeft de heer Loones minister Anciaux geïnterpelleerd. In december 2002 heeft de heer Loones toenmalig minister Vogels geïnterpelleerd. In 2003 werden toenmalig minister-president Somers en toenmalig minister Sannen geïnterpelleerd. Op 22 maart 2005 heeft de heer Vrancken minister Bourgeois geïnterpelleerd. Op 26 april 2005 heeft de heer Tavernier minister Bourgeois een vraag om uitleg gesteld. Op 31 januari 2006 en op 10 oktober 2006 heeft de heer Vrancken hetzelfde gedaan. Bovendien hebben de huidige meerderheidspartijen in het Vlaams Parlement twee met redenen omklede moties goedgekeurd die de Vlaamse Regering expliciet vragen eindelijk eens werk te maken van de uitvoering van artikel 6ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De met redenen omklede motie van de heer Laurys, mevrouw Hoebeke en de heren De Loor, Loones en Roegiers vraagt de Vlaamse Regering werk te maken van de uitvoering van de Lambermontakkoorden inzake de overheveling van de ontwikkelingssamenwerking. En daarnaast is er de motie van de heer Loones, mevrouw Poleyn, mevrouw Demeulenaere en de heren De Loor, Van den Brande en Roegiers van maart 2005 vraagt de Vlaamse Regering te waken over de loyale uitvoering van artikel 6ter van de bijzondere wet.

Het gaat hier niet om een technisch probleem, het probleem situeert zich op politiek vlak. Er is een manifest gebrek aan politieke wil om het gegeven woord gestand te doen. Het enige mogelijke besluit is dat er toen woordbreuk is gepleegd. We zijn met een kluitje in het riet gestuurd. Dit is een zoveelste uiting van het

perverse effect van het Belgisch federalisme. Haast alle Vlaamse partijen – ik maak nog enig voorbehoud voor Groen! – zijn het erover eens, maar toch gebeurt er niets. Hoewel er quasi-unanimititeit is bij de Vlaamse partijen, zit de zaak geblokkeerd. Ik verwacht alvast weinig heil van de onderhandelingen die vandaag zijn aangevat.

Premier Verhofstadt heeft het over efficiëntie, over homogene bevoegdheidspakketten en over overhevelingen naar het meest efficiënte niveau. We zouden ons wel eens op een keerpunt kunnen bevinden. Voor het eerst in de geschiedenis van het Belgisch federalisme zou sprake kunnen zijn van herfederalisering. De ontwikkelings-samenwerking zou als een van de eerste materies voor herfederalisering in aanmerking kunnen komen.

Er zijn uiteindelijk twee visies op het Belgische federalisme. De officiële visie stelt dat België een federatie is en dat we naar homogene, door het meest geschikte bestuursniveau uit te oefenen, bevoegdheidspakketten moeten streven. De meer realistische visie op het Belgische federalisme houdt in dat de Belgische staat geleidelijk wordt uitgehold en uiteindelijk gewoon zal verdampen. Ik denk dat de minister die tweede visie kan onderschrijven. In die visie is alvast geen ruimte voor de herfederalisering van bevoegdheden. De herschikking van bevoegdheden kan slechts één richting uitgaan.

Mijnheer de minister, wat is uw standpunt over het in de nota van premier Verhofstadt vervatte voorstel om in het kader van de nieuwe staatsvorming de bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking opnieuw naar het federale bestuursniveau over te hevelen? Is de Vlaamse Regering nog steeds bereid om de nodige stappen te zetten om het eigen regeerakkoord van 2004 uit te voeren en om tot een uitvoering van artikel 6ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 te komen? Over welke verdere stappen gaat het dan? Hoe willen de Vlaamse Regering en uzelf zich tegen een mogelijke herfederalisering – die haaks staat op het Vlaams regeerakkoord – verzetten?

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me natuurlijk graag aan bij de vraag om uitleg van de heer Van Overmeire. Hij heeft de verschillende vragen om uitleg en interpellaties die er over dit onderwerp zijn geweest opgesomd. In zijn antwoord op mijn eigen interpellaties en vragen om uitleg heeft de minister steeds naar een werkgroep verwezen. Ik stel evenwel vast dat de bewuste wet nog steeds geen concrete invulling heeft gekregen, waardoor er ook geen uitvoering aan kan worden gegeven.

Nu is er een nieuwe federale regering gevormd en wordt er gediscussieerd over een mogelijke staatsvorming. Blijkbaar is het daarbij de bedoeling deze materie opnieuw te federaliseren. Ik zou dienaangaande graag wat meer duidelijkheid krijgen.

Mijnheer de minister, hoe staat u tegenover dit voor-nemen? Wat staat er precies te gebeuren? De situatie is dubbelzinnig. De wet is goedgekeurd en moet worden uitgevoerd. De federale overheid geeft echter het signaal dat de materie opnieuw moet worden gefederaliseerd. De federale overheid wekt daardoor toch wat de indruk dat we slechts een kleiner broertje en een nalopertje zijn. Blijkbaar moeten we buigen voor de beslissingen die op het federale bestuursniveau worden genomen. Ik vind dat we allemaal op hetzelfde niveau moeten functioneren. We hebben helemaal geen lessen van de federale overheid te krijgen.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mevrouw de voorzitter, het regionaliseren of het herfederaliseren van bepaalde bevoegdheden is voor mijn partij geen taboe. Dergelijke beslissingen zijn afhankelijk van de efficiëntie van het beleid binnen de Belgische federale staat. De vraag is welk bestuursniveau welke bevoegdheid het best zou uitoefenen.

Ik stel vast dat, op Groen! na, alle Vlaamse partijen een relatieve consensus hebben ontwikkeld om de ontwikkelingssamenwerking verder te regionaliseren of ze alleszins regionaal willen houden. Bij de organisaties op het terrein stel ik evenwel een consensus vast om precies het omgekeerde te doen. De organisaties die dagelijks met deze problematiek worden geconfronteerd, zouden het efficiënter en logischer vinden om de bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking bij het federale bestuursniveau onder te brengen. De regionalisering leidt in hun ogen tot een versnippering van de toch al beperkte middelen over verschillende beleidsdomeinen, thema's en projecten. Mijn partij volgt de mensen en de organisaties die dagelijks met deze problematiek bezig zijn en eerder een herfederalisering van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid bepleiten.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw de voorzitter, collega's, de nota van premier Verhofstadt heeft enige verwarring over deze problematiek gecreëerd. Ik wil hier in het kort dan ook nog eens de exacte stand van zaken toelichten. De Lambermontakkoorden houden in wezen eigenlijk geen overdracht van bevoegdheden in. De gemeenschappen en de gewesten zijn bevoegd om aan ontwikkelingssamenwerking te doen. Ze deden dit trouwens ook voor het afsluiten van de Lambermontakkoorden al. Hoewel de Lambermontakkoorden nog niet volledig zijn uitgevoerd, blijven de gemeenschappen en gewesten trouwens sowieso aan ontwikkelingssamenwerking doen.

De Lambermontakkoorden kunnen in essentie worden herleid tot een regeling die bij bijzondere wet is vast-

gesteld. De regeling in kwestie houdt in dat de federale middelen die met de federale ontwikkelingsactiviteiten overeenstemmen aan de gewesten en de gemeenschappen worden overgedragen voor wat hun bevoegdheden betreft. Dit akkoord is echter nooit uitgevoerd.

De nota van premier Verhofstadt scheidt verwarring. In die nota is immers sprake van een refederalisering, wat natuurlijk niet aan de orde kan zijn. Vlaanderen zal niet toestaan dat de Vlaamse bevoegdheid om, binnen de eigen bevoegdheidsdomeinen, aan ontwikkelings-samenwerking te doen, opnieuw wordt afgenomen. Een herfederalisering kan niet.

In de nota wordt wel in de voorwaardelijke wijs de vraag gesteld of artikel 6ter van de bijzondere wet en het bewuste artikel in de Financieringswet eventueel kunnen worden opgeheven. Deze artikelen zijn bedoeld om bepaalde middelen aan de gewesten en de gemeenschappen over te dragen. Deze vraagstelling is niet enkel in strijd met de Lambermontakkoorden, maar ook met de betreffende bepalingen in de bijzondere wet en de Financieringswet die in het leven geroepen zijn om deze akkoorden uit te voeren. De vraagstelling is tevens in strijd met het regeerakkoord dat premier Verhofstadt in 2003 heeft afgesloten. Volgens dat regeerakkoord moeten de Lambermontakkoorden immers worden uitgevoerd. De vraagstelling is tevens in strijd met het Vlaamse regeerakkoord.

In overeenstemming met dat Vlaamse regeerakkoord heb ik het onderwerp op de agenda van de interministeriële conferentie (ICBB) van 15 maart 2005 laten plaatsen. Tijdens die vergadering is besloten een werkgroep op te richten. Ook de bijzondere wet voorzagt trouwens in de oprichting van een werkgroep. Die werkgroep is nooit tot een consensus gekomen en heeft nooit duidelijk bepaald wat nu precies onder het toepassingsgebied van artikel 6ter valt. Er is nooit voldoende politieke wil geweest om hier gevolg aan te geven. De werkgroep in het kader van de ICBB heeft vergaderd, maar daar is het bij gebleven.

De Vlaamse Regering heeft de nota van premier Verhofstadt niet besproken. In het Vlaamse regeerakkoord staat echter duidelijk dat de Vlaamse Regering de bijzondere wet en de resoluties van het Vlaams Parlement wil uitvoeren. Dit is overigens een van de redenen waarom ik het onderwerp destijds op de agenda van de interministeriële conferentie heb geplaatst.

De minister-president heeft gevraagd en voorgesteld dat de Vlaamse Regering bij het Octopusoverleg zou worden betrokken. De reacties op deze vraag zijn overwegend positief. De Vlaamse Regering zou tijdens dit overleg geen ander standpunt innemen. We willen dat de Lambermontakkoorden worden uitgevoerd. De Vlaamse Regering moet trouwens ook de met redenen omklede

motie van de heer Loones, mevrouw Poleyn, mevrouw Demeulenaere en de heren De Loor, Van den Brande en Roegiers uitvoeren.

Ik heb natuurlijk zelf ook een mening over dit onderwerp. Het is evenwel niet de bedoeling hierover in debat te treden. Ik beantwoord deze vraag om uitleg immers in mijn hoedanigheid van lid van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Ik vind het toch wel jammer dat de minister blijkbaar wel een persoonlijk standpunt heeft over de Pakistaanse kernwapens, maar niet over de hier voorliggende materie. Hij blijft in elk geval gedeeltelijk op de vlakte.

Ik zou de minister, de overige leden van de Vlaamse Regering en de leden van dit parlement willen vragen niet te lichtzinnig met de huidige situatie om te springen. Ik hoor dat de nota van premier Verhofstadt een persoonlijk document is. Dit zogenaamde 'non-paper' zou slechts een mogelijk denkspoor omvatten. Volgens mij is er echter meer aan de hand en mogen we ons niet in slaap laten sussen door deze geruststellende woorden.

Ik hoor de minister graag verklaren dat van een herfederalisering van de ontwikkelingssamenwerking geen sprake kan zijn. Ik hoop het. Bepaalde mensen dromen er immers van de gemeenschappen en de gewesten een aantal bevoegdheden weer af te nemen.

Dan verwijst ik bijvoorbeeld ook naar het onaanvaardbare voorstel van een paritaire Senaat, die met betrekking tot gemengde verdragen een aantal bevoegdheden zou hebben die zouden worden onttrokken aan dit parlement en aan deze commissie. Sommigen spelen met dat idee, en we mogen daar niet al te lichtvaardig over heen gaan.

Mijnheer de minister, ik dank u voor uw stelling dat, als de Vlaamse Regering wordt betrokken bij het Octopusoverleg, ze het standpunt zal verdedigen dat het Lambermontakkoord moet worden uitgevoerd. Ik hoop dat ik u goed heb gehoord. Dat zegt u dus nu als minister, namens de hele regering. Graag hoorde ik u dat nog eens bevestigen. Ik heb dat onthouden als de essentie van uw antwoord.

De voorzitter: De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande: Ik heb het voorrecht gehad om, als toenmalig oppositielid, te zetelen in de werkgroep van minister Anciaux met betrekking tot de mogelijke uitvoering van wat ik enkel kan duiden als

een curiosum in onze institutionele wetgeving. Het ging namelijk over het bij bijzondere wet oprichten van een bijzondere werkgroep. Dat is echt iets voor het Rechtskundig Weekblad, het Journal des Tribunaux en dergelijke publicaties meer. We hebben daar vastgesteld dat de praktische implementatie van wat we onder andere in de resoluties van het Vlaams Parlement hebben vastgelegd, niet zo eenvoudig was. Dat is het minste dat we kunnen zeggen. We hebben drie of vier vergaderingen gehouden, die finaal in de grootste verwarring zijn afgelopen. Die verwarring was zelfs niet partijpolitiek gekleurd. De vraag daarbij was hoe we de bevoegdheid die zou worden gekoppeld aan de inhoudelijke bevoegdheden van de gemeenschappen en gewesten, uit Ontwikkelingssamenwerking zouden halen. Dat was immers de bedoeling van de bijzondere institutionele werkgroep. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Mijnheer Van Overmeire, u kent ook de voorgeschiedenis. Dertig jaar geleden waren er twee zaken die vanzelfsprekend tot de bevoegdheden van de gemeenschappen zouden gaan behoren, namelijk Onderwijs en Ontwikkelingssamenwerking. Op het terrein rijzen er dan echter heel wat vragen over hoe dat moet worden waar gemaakt.

Ik heb bij herhaling gezegd, en wil, volledig aansluitend bij wat de minister zegt, vandaag herhalen dat naar mijn gevoel Ontwikkelingssamenwerking – een minister had het ooit over Samenwerkingsontwikkeling – veeleer een verantwoordelijkheid is dan een bevoegdheid. Stel u voor dat Ontwikkelingssamenwerking exclusief aan één bevoegdheidsniveau wordt toegewezen. Ontslaat dat de andere bevoegdheidsniveaus ervan om ook aan samenwerking te doen? Institutioneel zou het natuurlijk goed zijn, mocht er sprake kunnen zijn van homogeniteit. Wat dat betreft, deel ik uw mening. Dit debat is echter niet louter een kwestie van: hoe pakken we dit aan? Er zit ook een morele dimensie – het opnemen van verantwoordelijkheid – aan.

Mijnheer Van Overmeire, het standpunt van de christendemocraten is altijd geweest: vinden we dat het toevertrouwen van een bevoegdheid aan een bepaald beslissingsniveau een toegevoegde waarde heeft, dan staan we open voor discussie. Dat betekent niet dat we in dit geval vinden dat dit moet worden geherfederaliseerd. Ik verwijs naar de heer Leterme, die ook zijn grote twijfels heeft geuit over de nota-Verhofstadt met betrekking tot de herfederalisering van ontwikkelingssamenwerking. Zolang er geen afdoende argumenten zijn aangebracht en er niet eenduidig is aangetoond dat dit een toegevoegde waarde heeft, is ons standpunt wat het altijd is geweest: laten we die weg maar niet opgaan, maar nagaan hoe we dat goed kunnen doen op onze wijze. Dat staat trouwens ook zo in de gekende resoluties en in het Vlaams regeerakkoord.

Er is alleen een budgettaire consequentie: wil Vlaanderen 0,7 percent halen, dan komt dat neer op 1,2 miljard

euro. Mijnheer de minister, ik wens u dus veel heil bij de volgende begrotingsbesprekingen om die som binnen te halen, en dat reeds tegen 2010. Dat is immers het perspectief waarover we moeten nadenken. Dit is een heel belangrijke discussie. Zonder argumenten en principieel zijn er geen goede redenen om zomaar opnieuw bevoegdheden over te dragen naar de federale overheid. Wel vind ik dat we moeten openstaan voor de vraag wat op welk niveau het best wordt beredderd. Zijn er daar voorbeelden van en kan men ons daarvan overtuigen? Dat is echter altijd onze lijn geweest.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Van Overmeire, het spreekt voor zich dat de Vlaamse Regering aan haar eigen regeerakkoord gebonden is. De Vlaamse Regering moet tevens uitvoering geven aan de met redenen omklede motie die het Vlaams Parlement heeft goedgekeurd. Dit is geen spectaculaire verklaring.

De minister-president heeft gevraagd de Vlaamse Regering qualitate qua bij het Octopusoverleg te betrekken. Indien op deze vraag wordt ingegaan, zie ik niet in wie daar namens de Vlaamse Regering andere standpunten dan de standpunten in het Vlaamse regeerakkoord zou innemen. Voor mij is dit heel duidelijk.

Mijnheer Van den Brande, de Lambermontakkoorden voorzien in de overdracht van de middelen. Eenmaal dit is gebeurd, kan tijdens de onderhandelingen over een nieuw Vlaams regeerakkoord de bijzonder interessante vraag worden gesteld welke middelen precies nodig zijn om tot 0,7 percent van het bruto binnenlands product te komen. Ik ben er alvast voor te vinden deze discussie te voeren. Het is een uitdaging die zeker de moeite waard is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
